

Van itt példa völgyzárógátás és körtöltéses műszaki megoldásra is; a népesítés, nevelés, hizlalás, teletetés, fiasítás és értékesítés kiskátéját illetően sem fukarkodott vezetónk a magyarázatban, de ráadásul precíz vízjogi ismeretek az erdőmérnök mellényzsebében — hát ez mindenesetre olyan meglepetés volt, ami stílszerűen zárta le érdekességekben bővelkedő utunkat.

Egy szót még csak. A kartársi szeretet, igaz magyar vendégbarátság, amellyel bennünket mindenütt fogadtak, annyira őszinte szívből jövő és olyan jóleső volt, hogy arról az én gyenge tollam nem is tud írni. Azt jambusokban kellene megénekelni.

Mayer Zoltán.

Még egyszer az „Ebtartásról“

A Vadászati Közlönyben már egyszer foglalkoztam Róth professzor úr közleményével és ha még egyszer hozzászólok az illusztris cikkíró által felvetett problémához, azt azzal a szándékkal teszem, hogy az ebtartás terén a fentálló rendelkezések dacára tapasztalható anomáliák megoldása a minden oldalról megvilágított és gyakorlati tapasztalatokkal alá támasztott érvek alapján történhessék.

Tény az, hogy ma az ebtartás terén olyan lehetetlen a helyzet, hogy valamilyen formában orvosolni kell a fentálló rendelkezéseket; azonban a megoldásnak óvatosnak, minden igényt kielégítőnek kell lennie. Miért? Az ország ebállományának mintegy 80—85%-a a szegényebb néposztály igényeit elégíti ki; fajkutyát ebben a tömegben találni alig lehet. A köznépi mai gazdasági helyzeténél fogva minden fölösleges tehertől szociális szempontból mentesítendő, mert hiába a legszigorúbb rendelkezés, ha annak a végrehajtása akadályba ütközik egyik vagy másik szempontból. Ez a tehermentesítés azonban csak addig indokolt, míg az ebtartás más érdekeket nem sért, vagy röviden: az *eb másnak kárt nem okoz*. Ezen a téren már igen tág lehetősége van a vitának.

Legfogasabb kérdés a „kóbor eb”. Az érvényben lévő ren-

delkezések szerint a külterületen — vadászterületen — talált kóbor ebeket a vadászatra jogosított elpusztíthatja. Az 1883. XX. t.-c. 17. §-a szerint a vadászebek csak letartóztathatók, elpusztítani azonban nem lehet. Ezek merítik ki a ma érvényben lévő rendelkezéseknek az ebtartásra vonatkozó vadászati vonatkozásait. Ezek szerint *minden eb kóbor, ha nem vadászeb és külterületen* található. Vadászebet tehát nem sorolhatjuk ezek szerint a kóbor eb fogalma alá.

A vadászebeket tilalmi idő alatt nem igen foglalkoztatják, mert nincs erre lehetőség, vagy igen kevés; következésképpen a vizslatartók nagyrésze — főként a falusi puskások —, nem sok gondot fordítanak rá. Természetes, hogy a vizslát ösztöne viszi ki a határba, mikor erre módot és lehetőséget talál. Minden valószínűség szerint ki is kap az „önálló” ténykedésért, tehát — elvégre nem azért vadászeb — tisztában van a „tilos” fogalmával és ha megismétlődés esetén valaki le akarja tartóztatni, akkor a fenytéstől való félelem mindenkitől távol tartja. Ezt minden vadászember ismeri a saját praxisából, tehát igazolni nem szükséges. Teljesen fegyelmezett és felügyelet alatt álló vizslát lehet ugyan találni, azonban a vizslatartók nagyrésznél sok kívánni valót hagy hátra a vizslanevelés és tartás. Ezeket az „önálló” tevékenységet kifejtő vizslákat tehát jogom van „letartóztatni” — ha tudom — és az okozott kárt a tulajdonossal megtéríttetni. A vadászati törvény és a joggyakorlat szerint a tilalmi időszak erre a rendelkezésre befolyással nem bír, jóllehet az a vadászaktya, melyik felügyelet nélkül külterületen található, főként vadászat közben, nemesak kimeríti a kóbor eb fogalmát, hanem a mindennapi korcsoknál, sőt, a német juhászaktyáknál — az ú. n. farkaskutyáknál — is sokkal rosszabb, mert az őstermeszlet egy speciális célú kitenyésztéssel — vadászati használhatósággal — párosul. Ha tehát a különböző korcsok, fajebek (tudomásom szerint nincs reájuk külön rendelkezés) a vadászterületen csatangolnak, miért sokszor nagyon is búsás bért fizetünk, akkor azok kóbor ebek; a felügyelet nélkül járó és szinte tervszerűen vadászó vizslák mentesülnek ettől a minősítéstől. Egyébként beszéljen az a sok per, mi nem egyszer a Kúriáig is felkerült.

Az eb „letartóztatásával” kapcsolatosan a Professor úr megállapításaival szemben fentartom a Vadászati Közlönyben is közölt álláspontomat, hogy az ebek majd 99%-át elfogni nem lehet. Ne cseréljük fel véletlenül sem az adottságokat: nem városi, tehát sokkal bizalmasabb, hanem falusi, sőt tanyai „emberevők”-ről állítom. Ezeket belopni sem igen lehet lövéstávolságra, nem elfogni. Egy-két kezes vizsla kivétel lehet, azonban hol van a többi sok! Az ajánlott módszerek beválhatnak — bár én is sok mindent megpróbáltam —, általánosságban megoldást nem képeznek annál is inkább, mert némely kutyával hétről-hétre, sőt naponként megtörténik a „kóborlás” fogalmának a kimerítése. Itt az orvosság csak radikális lehet, de azt mielőbb, ha az enyém megy is rá legelőször. Ha „csak ilyen” vizslám van, akkor megérdemlem! Hogy mégis hány eset és kellemetlen szituáció állhat elő a jelenleg érvényben lévő rendelkezések következtében, álljon néhány eset intő például: Ismerősömnek igen jó orrú, elsőrendű, de fegyelmezetlen vizslája volt; elég sűrűn találkozottunk vele a külső területeken is. Az elfogásával megpróbáltunk — egyébként elég kezes volt — teljesen eredménytelenül, sőt még a tulajdonosát sem engedte közel magához tettenérés esetén. Kapott messziről riasztólövést is; nem használt semmit. Később egy fejlődő dobermannal végighajtották az egész vadászterületet — őzet, nyulat, fácánt, foglyot, mi eléjük került —, de soha még megközelíteni sem tudtuk őket. Másik eset: egy messzebb fekvő területrészt — hosszan elnyúló erdősáv — majdnem naponként végig vadászott két vizsla, később csatlakozva egy házórzó kuvasz is. A korcsot hamar elejtette az erdőor, a vizslákat azonban nem merte bántani érthető okokból. Mérgezésnél az egyik ott maradt; a másik okosabb volt és nem nyult a ragadozóknak kitett csalétekhez. Ez a következő héten két házórzó korccsal jelent meg. Harmadik: fácánbefogások alatt a személyzet naponként 5—6 kosárban csak a megölt fácánok maradványait találta. Lássuk, mi a vendég: jöjjön a strychnines fácán! Másnap reggel egy vizslát találtunk az egyik kosár mellett. A vizsla elpusztulása véletlenül kipattant; bármennyire az előírás szerint jártam is el a mérgezéssel, majdnem ráfizettem. Más alkalommal egy földműves-

vadász vizsláját kaptam rajt „önálló akción”, megfogni lehetetlen volt. Mit csinálhattam vele? Törvénytisztelő lévén, útjára engedtem.

Ezek után tisztelettel kérdezem vadtenyésztési szempontból, melyik veszedelmesebb: a hangtalanul kereső és hajtó vadászeb vagy a kóbor, csaholó korcs, minek majd minden esetben van gazdája? Míg az előbbit csak láthatom, de nem lőhetem, az utóbbi hallható és löhető is. Nézetem szerint — és mem hinni, hogy az érdekelték túlsúlya egyetért velem —, kóbor ebnek volna minősítendő fajra és jelre való tekintet nélkül mindaz, ami felügyelet nélkül belterületen kívül található; természetesen kivéve a hadi- és rendőr-kutyákat, melyek feltűnő és alkalmas — tehát felismerhető — jelzéssel láttatnának el. Ez a rendelkezés azonban valószínű csak az új vadászati törvényben lesz megvalósítható, ha!

A feltűnő jelzések — nyakörv — alkalmazása, mit Róth professzor úr ajánl, vajjon alkalmas-e a kóbor eb meghatározásához és a mai anomáliák megszüntetéséhez? Azt állítom, hogy nem. Vagy mindenki részére kötelező a nyakörv és akkor egy kutya sem volna elpusztítható (feltéve, hogy végrehajtható volna és a nyakörv védelmet is adna), vagy kóbor eb a felügyelet nélkül külterületen csatangoló fajra való tekintet nélkül, de akkor szükségtelen. Hány kutyán méltóztatnak ma látni falun adójegyet? Még több nem viselné a nyakörvet, már csak azért sem, hogy a gazdája ne legyen megállapítható és kártérítésre kötelezhető. Tessék ezt falun vagy pusztán ellenőrizni! Nem vállalkoznék a végrehajtására.

Mint már közöltem a Vadászati Közlönyben is, a jelenlegi rendelkezések némi módosításával az egész kérdés-komplexum — szerintem — megoldható volna és pedig:

Kutyát felügyelet mellett nyílt területen — hol a kutya megugorhat, csak vezetéken, kötve lehet vinni. Pásztorebek megfelelő méretű kolonccal látandók el. (Méltóztat-e látni a koloncot szájába vevő ebet, amint az vadat hajt? Azonban ezt a rendelkezést még jobban megszorítani nem volna szociális.) Minden kutya fajra való tekintet nélkül, ha felügyelet nél-

kül külterületen kószál: kóbor eb, mit az arra jogositottak — vadászati jogtulajdonos vagy személyzete stb. — bármikor elpusztíthat, kivéve a hadi- és rendőr-kutyákat. Nem volna tehát kivétel a vadász-eb vagy a fajkutya sem.

Minden ebtulajdonos köteles féléven felüli ebét az illetékes közigazgatási szervnél bejelenteni, hol azt adózási szempontból minősítenék.

Ezekkel a rendelkezésekkel a mai anomáliákat, bírói eljárásokat, károsítást könnyen meg lehetne szüntetni. Az ebek helye rendeltetésükhöz képest háznál vagy a pásztorok mellett van. Ha tehát a tulajdonos nem gondoskodik a felügyeletről (lekötésről) semmiféle védelmet nem várhat szerintem ebe részére. Vagy az ebtartás érdeke előbbre való volna a nagy nemzeti vagyont jelentő vadállományánál? A vadtenyésztő megnyugodna, mert az országosan elszaporodott és rosszul tartott ebek — ha tényleg felügyelet nélkül járnak külső területen — elpusztíthatók volnának és nem kellene ugyanazt a kutyát többször is tetten érni. Mi a kártérítés a rengeteg fáradozás és az okozott kár arányához mérten? Hangsúlyozom azonban, hogy csak teljesen felügyelet nélkül járó ebekre vonatkoztatnám, mert a pórázról való lebecsítés vagy a nyáj melletti pásztoreb a gazdája körül még *felügyelet alatt áll*, miért felelősségre vonható.

A nyakörvet — bár jó volna a rendszeresítése —, szükségtelennek tartom. Helyette sokkal nagyobb jelentőségű volna a nyakörv beszerzésére fordítandó összegnek a veszettség elleni védőoltásra való fordítása.

A védőoltásnak az általános alkalmazását igen is szükségesnek, sőt! szociálisnak tartom. Dr. Vadas osztálytanácsos úr által közölt statisztika szerint 8 ló, 113 szarvasmarha, 15 juh és kecske, valamint 54 darab sertés betegedett meg veszettségben 1931-ben. Tisztelettel kérdezem, ha ezeket a számokat $\frac{1}{10}$ részre le tudnánk szorítani, nem ez volna-e a legszociálisabb ténykedés? Ezek az állatok nagy részben — valószínű — nem nagy gazdaságból kerültek ki; lehet, egyetlen vagyonkája volt a tulajdonosnak. Inkább fizetek tízszeres ebadót, mint egy szegény nincstelen vagyonkáját tegyem közvetett úton tönkre.

A védőoltás mintegy 5 pengő; miért ne lehetne a luxusebek adójának egy részét egy veszettség elleni oltóalapba utalni, honét az oltás költségeinek egy részét viselni lehetne a nincsteleknél, az arra rászorultaknál? A tehetősebb viselje ezt a költséget teljes egészében, legalább kevesebb, vagy értékesebb eb kerülne tartásra, mire a tulajdonosok azután vigyáznának is. Ezzel a rendszerrel megoldható volna az annyira kívánatos megelőző oltás; ha a nyakörv rovására is.

Az adózás mai rendszerét sem tartom teljesen kielégítőnek, mert az egyik törvényhatóság másként szabályozza, mint a másik. Egységesíteni kellene általánosan az adó összegét és mint már ki is fejtettem a Vadászati Közlönyben, a hármas adóosztályt látnám megfelelőnek.

I. Alapadó. Házőrző ebek külterületen. Haszonebek: pásztorkutyák, hivatásszerűen tartott ebek, tenyésztési célra tartott fajták.

Ez osztályozás alá tartoznak a megnevezett házőrző és haszonebek, természetesen az ölebek és hasonlók teljes kizárásával, valamint a hivatásos vadászati személyzet kutyái fajonként legfeljebb egy példányban. Magánnyomozók rendőr-kutyái, patkányirtók ebei stb., ha ezt a minőségüket igazolni tudják. Ide tartozna valamely tenyésztési egyesület igazolványával ellátott fajták, melynek ez a rendeltetése tényleg beigazolható (ebtenyésztélek).

II. Kétszeres adó. Vadászebek minden faja, ha tulajdonosa ennek szükségességét vadászjeggyel igazolni tudja, olyan formában, hogy egy kereső és kotorékebe eshetik személyenként ebbe az osztályba. (Hajtóebeket ma már nem igen használnak.)

Ide tartoznának a házőrző ebek belterületen, ha annak szükségessége fennáll és olyan faj, mi erre a célra használható. Felmerülhet annak a vitája, hogy ez ilyen formában végrehajtható volna-e? Városokban kutyára, ahol a közbiztonság aránytalanul jobb a faluénál, kevés szükség van, de az adó nagysága mégis lehetővé teszi a tartást. Falun már több szükség lehet ezekre, azonban úgy oldanám meg az adóegységet, hogy az I. osztályba tartozó ebeknél aránylagosan leszállítanám az adót, míg a II.-nál valamivel magasabbra emelném. A vadászebek miatt valószínű nehézményezés ér. Tisztelettel

kérdezem, ha megfizetem a magas vadászjegyilletéket, a fegyveradót évenként, tehát legkevesebb 36 pengőt évenként, nem tarthatok-e joggal igényt az ebadózás terén némi kedvezményre? Én úgy gondolom, igen, mert az államháztartásban a kilőtt töltevényeim, a lelőtt vadam, valamint a fizetett hajtóbérek mégis csak számbaveendők.

III. Tízszeres adó. Ide volna sorozandó az előbbi kettőbe nem sorolható összes többi, ami már luxuskutyának volna minősítendő.

A hivatalos használatra szánt állami hadi- és rendőr-kutyák adómentesek volnának.

Az osztályozást feltétlenül igazságosnak tartom, mert ez ellen — úgy vélem — nem sok kifogás volna emelhető.

Hátra volna még a professzor úr cikkjeinek legfőbb célja: a fajebek elterjesztése. Bármennyire okszerű, a magyar eb-tenyésztésre kedvező hatású is volna a fajebeknek szélesebb téren, nagyobb számban való tartása is, ez már értékesebb, tehát nehezebben beszerezhető voltánál fogva ma alig lehetséges. A propagandát a fajebtartók részére szélesebb körben rendezett versenyekben látnám keresztülvihetőnek, hol a kiválóbb példányokat a magyar fajebek lelkes felkarolói — társadalmi téren is kifejtett nagyobb propagandával egybegyűjtött — értékes díjakkal jutalmaznának. Esetleg a tenyésztők megfelelő formában és körülmények között prémiumot kapnának, mivel az értékes munka nyerne elismerést. Rendeleti úton, közhasznú ebek magasabb adójával rákényszeríteni az ebtartókat azonban erre nem lehet és nem is szabad, mert nem volna célra-vezető, de szociális sem.

Zalavári.